

Kláster Broumov

divadlo

sál Kreslírna

11. února od 19 h

divadlo

100 let od narození autora

Karol Wojtyła

VYZAŘOVÁNÍ (mysterium) OTCOVSTVÍ

.....dle kritičů nejlepší dramatický text papeže Jana Pavla II., který ve svém mládí byl aktivním talentovaným divadelníkem, hercem a dramatikem. Filozoficky laděné drama o podstatě bytí a lidského duchovního zrození, otcovství a mateřství.

"Richard Fiala jako Adam a Zdeňka Brychtová jako Monika jsou prostoupeni laskavou i lákavou pohádou ainoha objevu otcovství jako zjevení boží lasky v poloze tak přesvědčivé, že herecky plně vyzáří to, co tomuto představení sluší."

Jan Čisák, teatrolog, LN, 13. listopadu 2019

Společnost Dr. Krásky uvádí divadelní soubor: Nová Krása - Vila Štvanice - Klášter Broumov
Režie: Petr Lanta, Dramaturgie: Jindřich Veselý, Technická spolupráce: Martin Wedell
Hrají: Richard Fiala, Gabriela Pyšná, Zdeňka Brychtová
Kláster Broumov - sál Kreslírna, Klášterní 1, 550 01 Broumov www.klasterbroumov.cz

Karol Wojtyła – VYZAŘOVÁNÍ OTCOVSTVÍ

(mystérium)

Neboť tři jsou, kteří svědectví vydávají na nebi: Otec, Slovo a Duch svatý; a ti tři jedno jsou. A tři jsou, kteří svědectví vydávají na zemi: Duch, a voda, a krev; a ti tři v jedno jsou. 1 Jan 5

ČÁST I. – ADAM

1. „Já“ a metamorfózy

Už tolik let žiji jako člověk vyhnáný ze své hluboké osobnosti a současně odsouzený k tomu, abych ji zkoumal. Za ta léta jsem k ní pronikal v ustavičném boji, ale často jsem si s hrůzou říkal, že ji ztrácím – že mi mizí v houšti dějinných procesů, kde rozhoduje množství čili masa. To všechno souvisí se jménem Adam, mým jménem. Prostřednictvím tohoto jména se musím stýkat s každým člověkem – a právě v tomto jménu může vše, co každý člověk přináší, zevšednět, ba dokonce i znehodnotit se. Mám nelehké jméno. Kolikrát jsem si myslel, že musím zastřít své stopy, že musím zastřít sebe sama, abych se tím ztotožnil s každým člověkem, jehož historii píše dav. Píše ji jen navenek.

Stále se mi vrací myšlenka, že bych měl v každém člověku hledat sebe – a hledat nikoli zvenčí, ale uvnitř – *(Vejde mnoho lidí. Náhodně a chaoticky zaplní prostor, v němž se nachází Adam. Ten se k nim neobráčí hned, ale vnímá jejich přítomnost.)*

– to jsou lidé, kteří vycházejí z brány hutě... Mají na sobě montérky a kožené bundy.

– to jsou chodci, procházejí kolem mě na nároží, ale nedívají se na mě

– to jsou ti, kteří docházejí do svých bytů a tiše za sebou zavírají dveře nebo zabouchávají zahradní vrátka

– někteří se s obavou ohlížejí, co zůstalo za nimi, jiní ani neuhnou očima

– všichni jdou dál:

A každý z nich v sobě nevědomky nese obsah, který se jmenuje člověčenství.

S tím souvisí bolestná zkušenost tolika generací. Lze se do ní schovat? Anebo je právě naopak nutné ji vytáhnout z úkrytu jako předmět, který někdo obdivuje nebo jím pohrdá? Ó, člověčenství, jež můžeš být naplněno až po svou horní mez – anebo zničeno až po tu nejspodnější! Jak jsou tyto meze od sebe daleko?

„Já“ a metamorfózy tolika lidí. Pořád před tím stojím.

Rozhodl jsem se, že jednoho člověka vyndám ze závorčky a napíšu ho pod historii všech lidí jako společného jmenovatele. Nechtě je přítomen ve všech a současně nechť není v žádném z nich. Potom jsem si toho člověka pozorně prohlédl a poznal jsem ho: jsem to já sám.

Všichni jdou dál.

– Dívám se za těmi, kteří odešli, za těmi, kteří zahynou v boji. Ano, bojujeme všichni – ale znamená to, že jsme všichni vojáci?

– Dívám se na ty, kteří přicházejí. Je pravda, že mou vinou znamená „přicházet“ totéž, co „blížit se ke smrti“?

2. Rozbor osamělosti

Těžko se mi o tom přemýšlí.

Přestože jsem jako člověk, kterého lze vyndat ze závorky a napsat pod historii všech lidí jako jejich společného jmenovatele – přece jen zůstávám sám. Je pro mě snazší být sám než myslet na smrt. Osamělost také nikdo nenazývá hříchem. Je pro mě lehčí cítit se sám než být vinen hříchem. A přece vím, kdo Adam byl a kdo je. Kdysi se zastavil na pomezí otcovství a osamělosti. Kdo ho izoloval od lidí, kdo ho učinil osamělým mezi nimi všemi? Co když volil samotou dobrovolně? Co když chtěl být sám proto, aby vstúpil osamělost i jiným lidem? – Může dnes říkat „je pro mě snazší být sám, než být vinen“? Vždyť se neučinil osamělým mezi nimi všemi, neboť učinil osamělé i je.

„Nemohl jsem unést otcovství, nedokázal jsem se ho zhostit,“ říkal tenkrát o sobě. „Byl jsem úplně bezradný – a to, co bylo darem, stalo se pro mě břemenem. Shodil jsem ze sebe otcovství jako břemeno. Měl jsem být ostatně otcem? Anebo si jen stále v myšlenkách a skutcích lidí ideu Otce připomínat?“

„Je sám, myslel jsem si. Co více může způsobit, abych byl jako On, to znamená na ničem nezávislý? Ach, stát mimo vše, aby byl člověk jen v sobě! Pak Ti budu nejbliž.“ Potom jsem si Mu stěžoval: „Vždyť Jsi mě mohl nechat ve sféře pouhé plodnosti (nějak už bych se s přírodou smířil) – a nestavět mě přitom do hlubiny otcovství, se kterým si nevím rady! Proč Jsi mu dal vzklíčit na dně mé duše? Nestačilo Ti, že ho máš v sobě?“

„No což, ať by se za mě množili lidé, ať by zalidňovali zemi. Ale mne Jsi mohl vedle nich nechat samotného. Existoval by „vnější Adam“ – ten by kvetl a rozrůstal se, a existoval by „Adam vnitřní“ – osamělý. Nač od něho žádat, aby propouštěl vyzařování Tvého Otcovství a lomil je v sobě samém jako v prizmatu?“

Kdybys mě slepil z hlíny a řekl „hlíno, lep se dál“, byl bych ledacos slepil. Ty ostatně nejlépe znáš obrovské teploty pecí, v nichž se vypaluje ruda – Ty, pro něhož je veškerý součet atomů tou nejprostší intuicí, a nikoli kompilací čísel a vzoru. Určitě bych ještě ledacos získal z Tvé inteligence a přeštěpil do svého světa, ač bych přitom samozřejmě volal „to já, to já!“ Ale ten svět by byl stejně Tvůj. Co já? Já, který neustále pomíjím? Každým krokem, už ne generací, ale krokem se můj život krátí ... a přece ho stále začínám znovu.

Musel ses dotknout mé myšlenky Svým poznáním, tedy Rozením? Musel ses dotknout mé vůle tou láskou, která je Naplněním? Já tak rodit neumím! Ve mně se láska nikdy nenaplnuje. A proto jsem Tě zklamal. Cožpak jsem nevolal hned „ponech mi mou osamělost“? Já vím, že jsem volal proti sobě. Dokonce ještě víc – proti Tobě.

Řeknu navíc toto: ze souboru slov, kterých používám, jsem se rozhodl vyloučit slovo „moje“. Jak mohu používat tohoto slova, když vím, že všechno je Tvoje? Ty sám sice nerodíš při každém lidském zrodu, ale ten, kdo rodí – už je Tvůj. Já sám jsem daleko spíše Tvůj než „svůj“. A tak jsem dospěl k poznání, že nesmím říkat „moje“ o Tvém. Nesmím takhle mluvit, myslet, cítit. Musím se od toho osvobodit, odhodit to – nemít nic, nechtít nic vlastnit („můj“ znamená „vlastní“).